

Koord-SZMU-OK-2020/3-v23-2023.05.03.

Az Országos Vérellátó Szolgálat, Transzplantációs Igazgatóság (OVSz, TI) és az Egészségügyi Szakmai Kollégium Transzplantáció Tagozatának (ESZK TT) közös eljárásrendje az új típusú koronavírus (COVID-19, SARS-CoV-2) kapcsolatban

1. Teendők magyarországi potenciális donor jelentése során:

1.1. A szervadományozást kizárja:

- ha SARS-CoV-2 fertőzés miatt igényel intenzív osztályos ellátást a potenciális donor.

1.2. A donorjelentések során az országos koordinátor részéről kötelező kérdések:

- Volt-e korábbi SARS-CoV-2 fertőzése a potenciális donornak, és ha igen, mikor?
- Felvétele óta történt-e SARS-CoV-2 PCR, vagy Ag gyorsteszt, ha igen, milyen eredményekkel?
- Kapott-e a potenciális donor SARS-CoV-2 vírus által okozott COVID-19 betegség elleni védőoltást? Ha igen, melyik típust kapta, (hány dózist kapott), mikor történt(ek) az oltás(ok)?

1.3. Kiegészítő kérdések SARS-CoV2 pozitív (PCR) donor esetén

- Összefoglaló a betegség klinikai lefolyásáról az elmúlt 14 napban
- Voltak-e típusos SARS-CoV2 tünetei a donornak?
- Ha igen, mikor szűntek meg a tünetek?

1.4. PaO₂/FiO₂ arány ismeretében szakmailag indokolt lehet mellkas CT vizsgálat, amennyiben van rá kapacitás. Tervezett tüdőfelajánlás esetén a mellkas CT elvégzése kötelező a betegség korai fázisának kiszűrése céljából.

Minden potenciális donor jelentése esetén egyedi elbírálás történik a donor és szervalkalmasságról.

Magyarországi elhunyt potenciális donor esetén – amennyiben nem merül fel kizárási kritérium – az NNK Légúti Vírusok Nemzeti Referencia Laboratórium által meghatározott mintát kell küldeni a Semmelweis Egyetem, Laboratóriumi Medicina Intézet laboratóriumába a vírus kimutatása céljára (Isd. 5. Mintavételi eljárásrend), a minta szállítását az OVSz végzi és szervezi. Donorszerv felajánlás az Eurotransplant részére agyhalott potenciális donorból csak SARS-CoV-2 fertőzés kizárása céljából végzett 72 órán belüli laboratóriumi PCR vizsgálat eredményének birtokában történhet.

2. Teendők külföldről érkező szervfelajánlás során:

2.1. A szervelfogadást kizárja:

- ha SARS-CoV-2 fertőzés miatt igényel intenzív osztályos ellátást a potenciális donor.

2.2. Az Eurotransplantból érkező szervfelajánlások esetén az országos koordinátor részéről kötelező kérdések:

- Volt-e korábbi SARS-CoV-2 fertőzése a potenciális donornak, és ha igen, mikor?
- Történt-e SARS-CoV-2 PCR, vagy Ag gyorsteszt, ha igen, milyen eredményekkel?
- Kapott-e a potenciális donor SARS-CoV-2 vírus által okozott COVID-19 betegség elleni védőoltást?

2.3. Kiegészítő kérdések SARS-CoV2 pozitív (PCR) donor esetén

- Összefoglaló a betegség klinikai lefolyásáról az elmúlt 14 napban
- Voltak-e típusos SARS-CoV2 tünetei a donornak?
- Ha igen, mikor szűntek meg a tünetek?

Minden potenciális donor jelentése esetén egyedi elbírálás történik a donor és szervalkalmasságról. Külföldről érkező donorszerv felajánlás is csak SARS-CoV-2 fertőzés kizárása céljából végzett laboratóriumi PCR vizsgálat eredményének ismeretében fogadható el.

3. Mintavételi eljárásrend

- 3.1. A Nemzeti Népegészségügyi Központ Légúti vírusok Nemzeti Referencia Laboratóriumával történt egyeztetés értelmében a mintát 3 rétegű csomagolásban kell szállítani, lehetőség szerint 4°C fokon. Első zacskóban a minta, második zacskóban a kérőlap, harmadikban minden belesomagolva.
- 3.2. Potenciális donornál alsó és felső légúti mintavétel egyaránt szükséges. Felső légúti minta: orr és garat törlet; alsó légúti minta: trachea váladék, amennyiben az nem elérhető megfelelő mennyiségben (1-2 ml) hígítás nélkül, akkor a leszívó katéter végét minimális mennyiségű fiziológiás sóoldatot tartalmazó tartályba kell helyezni, majd ezután fiziológiás sóoldattal történő bemosást követően a bemosó folyadékot külön tartályban szükséges elküldeni. Erősen purulens váladék esetén katéter véget és váladékot egyszerre szükséges küldeni.
- 3.3. A mintát minél későbbi időpontban kell levenni, lehetőség szerint közvetlenül az OVSz által végzett szállítás előtt. Az OVSz kérés esetén tud biztosítani az orr-garat törlethez szükséges VTM közeget.

Meghatározások:

Forrás: Az Országos Vérellátó Szolgálat HIG-17_V20 "Intézkedések az új koronavírus kapcsolatban (SARS-CoV-2/COVID-19) eljárási utasítása

SARS-CoV-2: súlyos akut légúti tünetegyüttest okozó koronavírus 2

COVID-19: súlyos akut légúti tünetegyüttest okozó koronavírus 2 által okozott koronavírus-betegség 2019

COVID-19 megerősített beteg az a személy, akinél a jellemző COVID-19 tünetektől függetlenül, kimutatták a SARS-CoV-2 vírust: o SARS-CoV-2 antigén kimutatása (Ag) klinikai mintában (orr-garat törlet); o SARS-CoV-2 nukleinsav kimutatása (PCR) klinikai mintában (orr-garat törlet);

COVID-19 gyanús beteg: az a személy, akinek felső légúti, vagy jellemező SARS-CoV-2 fertőzésre utaló tünetei vannak, például: száraz köhögés; láz; nehézlégzés; hirtelen kezdetű szaglászvesztés vagy ízérzékelési zavar, fejfájás, hidegrázás, izomfájdalom, indokolatlanul nagyfokú fáradtság, hányás és/vagy hasmenés. (Megjegyzés: Az NNK eljárásrendnél szigorúbban, „gyanús esetnek” tekintjük azokat a jellemző tüneteket mutató személyeket is, akiknek nincs igazolt magas kockázatú SARS-CoV-2 expozíciója.)

Magas kockázatú SARS-CoV-2 expozíciót szenvedett dolgozók: Amennyiben egy dolgozó magas kockázatú SARS-CoV-2 expozíciót szenvedett:

- nem mehet be a munkahelyére
- telefonon jelentenie kell az eseményt a munkahelyi vezetője felé
- telefonon jelentenie kell az eseményt a háziorvosra felé, jelentenie kell, hogy egészségügyben dolgozik, és ezt követően az orvos utasítása szerint kell eljárnia.

Alacsony kockázatú SARS-CoV-2 expozíciót szenvedett dolgozók: Alacsony kockázatú expozíció esetén fel kell hívni a dolgozók figyelmét, hogy 7 napig figyeljék magukon az esetleges COVID-19 megbetegedés tüneteit, valamint szigorúan tartsák be a HIG-17_ELJ_A06 szerinti védőeszköz viselési szabályokat. Amennyiben az alacsony kockázatú expozíciót szenvedett dolgozót kontaktus kutatási eljárás során a háziorvos, vagy a hatóság vizsgálatra kötelezi, vagy elkülönítést rendel el, akkor a dolgozónak a rendelkezésnek megfelelően kell eljárnia.

expozíció: az a hatás, amelynek során egy személy olyan kapcsolatba kerül egy fertőzött emberrel vagy szennyezett külső környezeti tényezővel (tárgyak, levegő), amelynek révén ki van téve a fertőződés veszélyének

járványügyi karantén: az orvos (háziorvos, kezelőorvos) és/vagy a népegészségügyi hatóság által elrendelt járványügyi elkülönítés vagy járványügyi megfigyelés.

prevenció elkülönítés: azoknak az OVSz dolgozóknak a munkatársaktól való elkülönítése, akik számára a jelen utasításban ez meghatározásra kerül

A járványügyi surveillance során alkalmazandó esetdefiníció:

Forrás: A Nemzeti Népegészségügyi Központ eljárásrendje a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatban

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/koronavirus-tajekoztato/567-eljarasrend-a-2020-evben-azonositott-uj-koronavirussal-kapcsolatban-2020-03-16>

A surveillance esetdefiníció célja, hogy a járványügyi szakterület számára egységes kritériumrendszert biztosítson, és nem célja, hogy az egészségügyi szolgáltatók ez alapján állítsanak fel klinikai (irány)diagnózist. Ennek megfelelően az orvos (házi orvos, kezelő orvos) és/vagy a népegészségügyi hatóság dönthet úgy, hogy a járványügyi surveillance esetdefiníció klinikai kritériumában nem szereplő tüneteket mutató beteget COVID-19 fertőzésre gyanúsnak tekinti. A COVID-19 fertőzés során lehetségesen előforduló, egyéb tüneteket az 1. sz. melléklet részletezi.

Klinikai kritériumok

Minden olyan személy, akinél jelentkeznek az alábbi tünetek legalább egyike:

- száraz köhögés
- láz
- nehézlégzés
- hirtelen kezdetű szaglászvesztés, ízézés hiánya vagy ízézés zavara
- további kevésbé specifikus tünetek közé tartozhat fejfájás, hidegrázás, izomfájdalom, fáradékonyság, hányás és/vagy hasmenés

Epidemiológiai kritériumok

Az alábbi három epidemiológiai kapcsolat közül legalább egy fennáll:

- A tünetek kezdetét megelőző 14 napban **szoros kapcsolatban** volt COVID-19 fertőzött személlyel.
- A tünetek kezdetét megelőző 14 napban olyan bentlakásos szociális/egészségügyi **intézmény** lakója vagy dolgozója volt, ahol az új koronavírus szempontjából veszélyeztetett személyeket gondoznak és az intézményben igazolt COVID-19 járvány zajlik.
- Olyan területen járt vagy él, ahol fennáll a közösségi terjedés.

Diagnosztikus képpalkotó kritérium:

- COVID-19 fertőzésre jellemző radiológiai eltérés áll fenn

Laboratóriumi kritérium:

- SARS-CoV-2 nukleinsav kimutatása klinikai mintában
- vagy SARS-CoV-2 antigén kimutatása klinikai mintában

Az esetek osztályozása

Gyanús eset

Minden olyan személy, akire teljesülnek a klinikai kritériumok és fennáll az epidemiológiai kapcsolat **VAGY**

Minden olyan személy, akit a kezelő orvos szakmai tudása és tapasztalata alapján gyanús esetnek minősít.

Megerősített eset

Minden olyan személy, akire teljesül legalább egyik laboratóriumi kritérium

Kapcsolódó források:

<https://tts.org/tid-about/tid-presidents-message/23-tid/tid-news/657-tid-update-and-guidance-on-2019-novel-coronavirus-2019-ncov-for-transplant-id-clinicians>

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>

<https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/567/EIj%C3%A1r%C3%A1srend.pdf>

<https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19-pandemic>

<https://www.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/bda7594740fd40299423467b48e9ecf6>

<https://www.edqm.eu/en/edqms-contributions-protection-public-health-covid-19-pandemic-latest-information>
<http://www.ont.es/infesp/RecomendacionesParaProfesionales/Forms/AllItems.aspx>
<https://www.odt.nhs.uk/covid-19-advice-for-clinicians/>